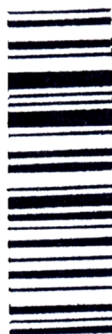

شماره داوطلب
نام خانوادگی و نام

خراسان رضوی
شهر

سروش اندیشه

مؤسسه فرهنگی هنری

تاریخ آزمون: ۱۴۰۴/۰۱/۲۸

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود. جمهوری اسلامی ایران
امام خمینی (ره)
وزارت فرهنگ و ارشاد
اسلامی مؤسسه سروش
اندیشه حیات

پاسخنامه آزمون شبیه ساز امتحان نهایی یازدهم

گروه آزمایشی علوم انسانی

شماره داوطلبی:

نام و نام خانوادگی:

مدت پاسخگویی: ۱۸۰ دقیقه

تعداد سوال: عدد ۵۵

عنوان مواد امتحانی، تعداد، شماره سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخگویی
۱	ادبیات	۱۸	۱	۱۸	۶۰ دقیقه
۲	تاریخ	۱۹	۱	۱۹	۶۰ دقیقه
۳	عربی	۱۶	۱	۱۶	۶۰ دقیقه

برای مشاهده پاسخنامه آزمون به سایت مؤسسه مراجعه نمایید

راهنمای تصحیح آزمون شبیه‌ساز نهایی		رشته‌های شاخه نظری	فارسی ۲	رشته:
دوره دوم متوسطه – یازدهم		تاریخ آزمون:	۱۴۰۳/۰۹/۲۳	ساعت شروع:
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		گروه آموزشی ماز	مدت زمان: ۳۰ دقیقه	
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره		
۱	 مصحح شو: د: زنبورک: نوعی توپ جنگی (۰/۵) نقشه نهایی طراحان آزمون‌های نهایی، در بخش لغت تیپ‌های مختلفی از سوالات را مدنظر دارند که در هر آزمون از دو یا سه مورد آن استفاده می‌کنند. یک تیپ از سوالات این گونه است که در چهار گزینه معنی لغتی را درست یا نادرست می‌نویسند و دانش آموز باید آن را تشخیص دهد. البته در این سوال، در هر گزینه دو لغت با معنی آورده شده است. که معنی یک لغت در گزینه‌ای نادرست است. نکته طلایی در واژه‌نامه پایان کتاب، لغت‌ها اغلب چند معنایی‌اند. ممکن است در این تیپ از سوالات معنی اول هر لغت مدنظر نباشد و از معانی دیگر لغت استفاده کند. بنابراین دانش آموزان به ناچار باید معانی مختلف لغات پایان کتاب را هم حفظ کنند.	۰.۵		
۲	 مصحح شو: الف: حادثه، بیماری (۰/۲۵) ب: بار آور، میوه‌دار (۰/۲۵) نکته طلایی در واژه‌نامه پایان کتاب، همه لغات متن درس، گنج حکمت، شعرخوانی و روان‌خوانی آمده است. تنها به لغات متن درس اکتفا نکنید و همه واژه‌های دیگر را با معانی آن‌ها به خاطر بسپارید.	۰.۵		
۳	 مصحح شو: الف: سرسپردگی (۰/۵) ب: ترجیح (۰/۵) نکته طلایی کلماتی مثل نویسنده، بی‌علاقه، فرزانه، سرسپرده و... که به «ه» ختم می‌شوند، هنگام افزوده شدن به «ی» نسبت یا مصدری، «ه» از آخر آن‌ها حذف می‌شود و به جای آن، حرف «گ» میانجی قرار می‌گیرد. مثل: نویسنده‌گی، بی‌علاقگی، فرزانه‌گی، سرسپردگی.	۱		
۴	 مصحح شو: غریو (۰/۵) خطوات (۰/۵) نقشه نهایی طراحان در این تیپ از سوالات، واژگانی را برمی‌گزینند که اهمیت املائی دارند. لیستی از این لغات برای خود تهیه کنید و در طول سال تحصیلی چندین بار شکل صحیح نوشتن و معانی آن‌ها را به خاطر بسپارید. ۲۰ شو: املائی واژگان مهم درس‌های ۵ و ۶ (املائی واژگان درس‌های اول تا سوم را در آزمون قبلی آوردیم.) درس پنجم رنا/ اعطای ولایتعهدی/ دارالسلطنه/ خط مقدم/ قائم مقام/ اذن و خواست/ رعیت/ بزرگان طوایف/ متعبد/ مقابله/ تصرف/ تقدیم هدایا/ تحزک/ لعاب/ التهاب/ سلاح/ تحت‌الحماگی/ توازن قوا/ طبل‌های جنگی/ مصمم/ نهیب و صفیر/ حصار/ محاصره/ عرصه محشر/ اهتزاز/ حریم زندگی/ تحقق آرمان/ سرسپردگی/ رود ارس/ افسار گسیخته/ بزم و رزم/ تحسین و اعجاب درس ششم رایت/ خویشان/ محراب/ موسم حج/ برخاست/ مهد و محمل/ صد جهد/ توفیق/ حدیث عشق/ طریق آشنایی/ غایت/ تعمیر/ معماران/ سری سقطی.	۱		
۵	 مصحح شو: الف: تناسب (۰/۵) ب: تضمین (۰/۵) ۲۰ شو: رابطه معنایی واژگان در زبان فارسی، برای پی بردن به معنای واژه، دو راه وجود دارد: ۱. قرار گرفتن واژه در جمله واژه «سیر» در زبان فارسی در معانی مختلف به کار می‌رود:	۱		

	- من همیشه با خوردن پیتزا زود سیر می‌شوم. (سیر متضاد گرسنگی) - پدرم امسال در مزرعه خود سیر کاشت. (سیر: نام گیاه) - امروز دو سیر بذر سبزی خریدم. (سیر: واحد وزن) ۲. توجه به روابط معنایی واژگان بین واژه‌ها چهار رابطه معنایی وجود دارد: ۱. ترادف: دو واژه‌ای که معنای آنها یکسان است. مثل: بحر و دریا، رقه و نامه ۲. تضاد: واژگانی که معنای آنها مخالف هم‌اند. مثل: وصال و فراق، پیاده و سواره ۳. تناسب: واژگانی که در یک مجموعه قرار دارند. مثل: شیر و شغال، چنگ و تار ۴. تضمن: واژگانی که یکی زیرمجموعه واژه دیگر یا جزیی از یک کل باشد. مثل: عقاب و پرند، قرمز و رنگ نمونه‌های شعری: - دیدمش خرم و خندان قدح باده به دست (ترادف) - از اصل نیک هیچ عجب نیست فرع نیک (تضاد) - شغال نگون‌بخت را شیر خورد (تناسب) - گیاهت نماید گل بوستانی (تضمن)	
۱.۵	 مصحح شو: الف: قاضی (۰/۵) ب: این (۰/۲۵) صفت اشاره (۰/۲۵) ج: ماضی استمراری (۰/۵) نکته طلایی فعل ماضی استمراری را با فعل مضارع اخباری اشتباه نگیرید. ماضی استمراری با بُن ماضی ساخته می‌شود و مضارع اخباری با بُن مضارع. برای مطمئن شدن می‌توانید «می» در ابتدای فعل و شناسه را حذف کنید. آنچه باقی می‌ماند اگر بُن ماضی باشد، فعل استمراری است و اگر بُن مضارع باشد فعل اخباری. مثلاً در فعل می‌پوشد با حذف «می» و «شناسه» پوش باقی می‌ماند که بُن مضارع است، پس فعل می‌پوشد مضارع اخباری است. ۲۰ شو: گروه اسمی، وابسته‌های پیشین و شاخص یک گروه اسمی از یک «هسته» و یک یا چند «وابسته» تشکیل شده است. وابسته‌ها دو گونه‌اند: بعضی از وابسته‌ها قبل از هسته قرار می‌گیرند که به آنها «وابسته‌های پیشین» می‌گویند و بعضی‌ها بعد از هسته می‌آیند که آن‌ها را «وابسته‌های پسین» می‌نامند. انواع وابسته‌های پیشین: ۱. صفت اشاره: این، آن، همین، همان، چنین، چنان، این چنین، آن چنان به جز آن نرگس مستانه که چشمش مرصاد زیر این طارم فیروزه کسی خوش نشست ۲. صفت پرسشی: کدام، کدامین، چه، چند، چندمین این خانه که پیوسته در او بانگ چغانه ست از خواجه بپرسید که این خانه چه خانه‌ست؟ ۳. صفت تعجبی: چه، چقدر و عجب در وهم نیاید که چه مطبوع درختی پیدا است که هرگز کس ازین میوه نچیده‌ست ۴. صفت شمارشی: دو گونه است: شمارشی اصلی و شمارشی ترتیبی ۱-۴ تمام اعداد اصلی (از یک تا بی‌نهایت) وابسته پیشین هستند. چه فتنه بود که حسن تو در جهان انداخت که یک دم از تو نظر بر نمی‌توان انداخت ۲-۴ صفات شمارشی ترتیبی دو نوع‌اند: الف: عدد اصلی + مین: دومین دور شیرگیر کند در فنون هنر بصیر کند ب: عدد اصلی + م نوع «الف» آن وابسته پیشین است و نوع «ب» وابسته پسین. نادرستی بودش رنگ دوم چون درستیش بود رنگ نخست ۵. صفت عالی: صفت بیانی + ترین اگر ت سلطنت فقر ببخشند ای دل کمترین ملک تو از ماه بود تا ماهی ۶. صفت مبهم: همه، هر، برخی، بعضی، هیچ، فلان، چند، دیگر همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی به پیام آشنایی بنوازد آشنا را ۷. شاخص شاخص‌ها عناوین یا لقب‌هایی هستند که بدون نشانه، در کنار اسم می‌آیند. عنوان‌های نظامی (گروهبان، سروان، سرگرد، سرهنگ، تیمسار و...)، عنوان‌های خانوادگی (دایی، خاله، عمو، عمه و...)، و عناوینی چون دکتر، مهندس، استاد، سید، علامه، خواجه، شهید، شیخ، آیت الله، حکیم، امام، شاه، سلطان، آقا، خانم و... از این دسته‌اند. - چون به نیشابور رسید، با شیخ فریدالدین عطار ملاقات کرد. - خواجه نظام‌الملک توسی نویسنده کتاب سیاست‌نامه است.	۶

نکته ۱: این واژه‌ها در صورتی شاخص‌اند که بدون کسره پیش از یک اسم بیایند، در غیر این صورت اسمند و یکی از نقش‌های اسم را می‌پذیرند. استاد دهخدا کتاب لغت‌نامه را نوشت. (استاد = شاخص)
دهخدا استاد بود. (استاد = مسند)

نکته ۲: گاهی شاخص بعد از اسم می‌آیند. مانند: فتح‌علی‌شاه/عباس میرزا

نکته ۳: گاه ممکن است برای یک اسم دو شاخص به کار رود. ممکن است هر دو شاخص قبل از اسم بیایند یا یکی قبل از اسم و یکی بعد از اسم قرار گیرد. مثل: شاه شیخ ابواسحاق، آغا محمد خان

نمونه‌های شعری:

رخ شاه کاووس پرشرم دید	سخن گفتنش با پسر نرم دید
من از جان بنده سلطان اویسم	اگرچه یادش از چاکر نباشد
دربای اخضر فلک و کشتی هلال	هستند غرق نعمت حاجی قوام ما

انواع فعل ماضی

فعل ماضی (گذشته) به ۶ دسته تقسیم می‌شود:

۱. **ماضی ساده:** بن ماضی + شناسه (-م، -ی، -یم، -ید، -ند)

- آنچه او ریخت به پیمانه ما نوشیدیم

۲. **ماضی استمراری:** می + ماضی ساده

- عزیزی خواری و خواری عزیزی بار می‌آورد

در گذشته به جز این شیوه، روش زیر هم برای ساخت ماضی استمراری به کار گرفته می‌شد:

ماضی ساده + ی

- فروریختی خون ز گرد سیاه (فروریختی = فرو می‌ریخت)

۳. **ماضی نقلی:** صفت مفعولی + ام، ای، است، ایم، اید، اند

- اگر داغ دل بود ما دیده‌ایم

۴. **ماضی التزامی:** صفت مفعولی + باشم، باشی، باشد، باشیم، باشید، باشند

- گویا به خواب شیرین فرهاد رفته باشد

۵. **ماضی بعید:** صفت مفعولی + بودم، بودی، بود، بودیم، بودید، بودند

- گفته بودم چو بیایی غم دل با تو بگویم

۶. **ماضی مستمر:** داشتم، داشتی، داشت، داشتیم، داشتید، داشتند + ماضی استمراری

گویی از تن، حس و هوشش رفته بود و داشت می‌خوابید

 مصحح شو:

الف: سه جمله (۰/۵) ب: مفعول (۰/۵)

 بررسی دقیق‌تر:

الف: تعداد جمله: گو/یارب/از این گراف کاری مرا به رستگاری توفیق ده: سه جمله

ب: «م» در «کنم» در مصراع دوم ضمیر متصل است: مرا از این که هستم عاشق‌تر کن.

نکته طلایی

«م» در مصراع اول مخفف فعل که نباید آن را با ضمیر متصل اشتباه بگیرید. با معنی کردن مصراع، تشخیص فعل بودن «م» بسیار ساده و قابل فهم است: گرچه ز شراب عشق مستم (مست هستم). اما در مصراع دوم این گونه نیست و هنگام معنی کردن متوجه می‌شویم که ضمیر متصل است: مرا از این که هستم عاشق‌تر کن.

۲۰ شو: تشخیص تعداد جمله

برای شمارش تعداد جمله به موارد زیر توجه کنید:

۱. هر فعل بیانگر یک جمله است. مثلاً بیت:

خرد را گر نبخشد روشنایی بماند تا ابد در تیره‌رایی

دو فعل «نبخشد» و «بماند» بیانگر این است که بیت دو جمله دارد.

۲. به فعل‌هایی که به قرینه لفظی و معنایی حذف شده‌اند، دقت کنید. فعل‌های محذوف هم یک جمله‌اند.

وگر توفیق او یک سو نهد پای نه از تدبیر کارآید نه از رای

«کارآید» در مصراع دوم به قرینه لفظی حذف شده است (نه از تدبیر کارآید نه از رای کارآید). بنابراین بیت سه جمله دارد.

۳. منادا یک جمله است، حتی اگر حذف شده باشد.

ای آفتاب حُسن برون آدمی ز ابر کان چهره مشعشع تابانم آرزوست

۴. شبه‌جمله‌ها یک جمله‌اند. مثلاً در بیت زیر، واژه «آه» یک جمله است:

شیر در بادیه عشق تو روباه شود آه از این راه که در وی خطری نیست که نیست

	نقش ضمیر متصل ضمیرهای متصل سه نقش را می‌پذیرند: ۱. نقش مفعولی چنان‌که دوست می‌دارم که گر روزی فراق افتد چنان‌که دوست می‌دارم: چنان تو را دوست می‌دارم. ۲. نقش متممی موی سفید را فلک را یگان نداد در مصراع اول: فلک موی سفید را به یگان نداد. ۳. نقش مضاف‌الیهی عشقت رسد به فریاد گر خود بسان حافظ عشقت رسد به فریاد = عشق به فریاد تو رسد.	
۰.۵	 مصحح شو: سخت (۰/۵) توضیح دقیق‌تر: واژه «سحر» نقش دستوری قید دارد و در بیت «برداشته دل...» نیز واژه «سخت» قید است. ۲۰ شو: نقش قیدی قید بخشی از جمله است که جمله یا جزئی از آن را مقید می‌کند یا توضیحی دربارهٔ زمان، مکان، حالت، تردید، یقین، تکرار و... را به جمله می‌افزاید. - <u>خروشان</u> همی رفت <u>نیزه</u> به دست - پای ما لنگ است و منزل <u>یس</u> دراز - بعضی از کلمات در جمله فقط نقش قید می‌پذیرند، مثل «همیشه، هرگز، هنوز، همواره، البته، اکنون، ناگهان، نیز و...». - <u>ناگهان</u> پرده برانداخته‌ای یعنی چه؟ - <u>هنوز</u> با همه دردم امید درمان است - که آخری بود آخر شبان یلدا را - کلمات تنوین‌دار همیشه قید هستند، مثل: «اصلاً، مثلاً، نسبتاً، اقلاً و...»	۸
۱	 مصحح شو: الف: استعاره (۰/۵) ب: ایهام (۰/۵) بررسی دقیق‌تر: الف: «در» در مصراع اول حرف اضافه است و در مصراع دوم به معنی آغوش و در مصراع دوم حرف اضافه است. بنابراین به علت شباهت لفظی و تفاوت معنایی آرایهٔ جناس همسان شکل گرفته است. منم چو حلقه: تشبیه در این بیت استعاره‌ای وجود ندارد. ب: سدّ روان: متناقض‌نماست علاوه بر این که «سدّ روان» استعاره از رودخانهٔ سند است، موج نیز به ماری تشبیه شده است که نیش می‌زند. مشبیه (مار) در بیت نیامده است؛ اما یکی از ویژگی‌های آن؛ یعنی نیش زدن آمده است. بنابراین آرایه موجود استعاره است. ایهام در بیت وجود ندارد. نقشه نهایی یک تیپ از سوالات آرایه این گونه است که طراح برای یک بیت دو آرایه در کمانک قرار می‌دهد و دانش‌آموز باید آرایه مناسب را انتخاب کند؛ اما گاهی طراحان برای تنوع در سوالات آرایه شیوه دیگری برمی‌گزینند. به جای انتخاب آرایه مناسب، دانش‌آموز باید تشخیص دهد، بیت فاقد کدام آرایه است. در چنین سوالاتی، طراح در داخل کمانک سه آرایه قرار می‌دهد. دانش‌آموز باید دو آرایه را بیابد تا متوجه شود که کدام آرایه در بیت وجود ندارد. در حقیقت پاسخ به این تیپ سوالات نیاز به وقت بیشتری دارد.	۹
۱	 مصحح شو: الف: تشبیه (۰/۵) ب: مجاز (۰/۵) بررسی دقیق‌تر: الف: کوه پیکر تشبیه درون‌واژه‌ای است که مشبه و مشبه‌به در کنار هم قرار می‌گیرند و یک اسم مرکب می‌سازند. پیکر (مشبه) و کوه (مشبه‌به)	۱۰

	ب: شمشیر مجاز از جنگ است. ۲۰ شو به <u>مشبه</u> و <u>مشبه‌به</u> طرفین تشبیه می‌گویند که حضور آن‌ها در تشبیه الزامی است؛ اما وجه‌شبه و ادات تشبیه می‌توانند حذف شوند. به تشبیهی که وجه‌شبه و ادات از آن حذف شوند، تشبیه «فشرده یا بلیغ» می‌گویند. گاهی <u>مشبه</u> و <u>مشبه‌به</u> در کنار هم به صورت ترکیب اضافی به کار می‌روند. این تشبیه همان اضافه تشبیهی است. معمولاً در این گونه تشبیه، <u>مشبه</u> در جای مضاف‌الیه می‌نشیند. مانند: - تیر آه ما ز گردون بگذرد حافظ خموش تیر آه (آه: <u>مشبه</u> / تیر: <u>مشبه‌به</u>) گاهی <u>مشبه</u> و <u>مشبه‌به</u> با هم یک واژه مرکب می‌سازند که به آن تشبیه «درون‌واژه‌ای» می‌گویند. مثل: کوه‌پیکر، لاله‌رخ، ماهروی، گل‌عدار، گلچهره، سروبالا، سنگدل، دریادل. - <u>گل‌عداری</u> ز گلستان جهان ما را بس زین چمن سایه آن سرو روان ما را بس - به جای سرو بلند ایستاده بر لب جوی چرا نظر نکنی یار <u>سروبالا</u> را مجاز، کاربرد لفظ است در غیر معنای حقیقی؛ به شرط اینکه پیوند و ارتباطی بین معنای حقیقی و مجازی وجود داشته باشد و در کلام دلالت‌هایی نیز باشد که ذهن را از معنای حقیقی بازگرداند. مثلاً «زبان» در بیت زیر مجاز از سخن است: - آفرین بر زبان شیرینت کاین همه شور در جهان انداخت مجازهای مهم درس‌های اول تا ششم مجازهای موجود در درس ستایش و یکم - به نام چاشنی‌بخش زبان‌ها: سخن - بخور تا توانی به یازوی خویش: قدرت و توانایی - کرم ورزد آن <u>سر</u> که مغزی دراوست: خود انسان مجازهای موجود در درس دوم - به کران <u>آب</u> فرود آمدند: رودخانه - خروش و دعا بود از <u>لشکری و رعیت</u>: همه - هزار هزار دَرم به <u>غزنین</u>: حاکم و یا مردم غزنین - به نشاط، <u>قلم</u> در نهاد: نوشتن - زری که سلطان محمود به غزو از بتخانه ها به <u>شمشیر</u> بیاورده باشد: جنگ و قدرت مجازهای موجود در درس سوم - در آن باران تیر و برق <u>یولاد</u>: شمشیر - به راه مملکت فرزند و زن را: همه - چو کشتی <u>یادپا</u> در رود افکند: اسب - چه بسیار است، آن <u>سرها</u> که رفته: سردار، کل وجود - به پاس هر وجب <u>خاکی</u> از این <u>مُلک</u>: سرزمین، وطن مجازهای موجود در درس پنجم - برای کسب <u>تاج</u> شاهی و رسیدن به حکومت ولایات به جان هم افتاده: قدرت و سلطنت - <u>اروپا</u> قدم های بزرگی در راه علم و صنعت برداشته: مردم و حکومت اروپا - <u>دربار</u> از درون در تب و تاب و التهاب بود: افراد دربار - <u>شهر</u> عرصه روز محشر را به خاطر می آورد: مردم شهر مجازهای موجود در درس ششم - حاجت گه جمله جهان اوست / محراب <u>زمین</u> و آسمان اوست: مردم جهان - کل هستی (همه جهانیان). آسمان: فرشتگان - آمد سوی کعبه، <u>سینه</u> پر جوش: دل - در حلقه زلف کعبه زد <u>دست</u>: پنجه	
۱	الف: تناقض (۰/۲۵) مصحح شو: ب: تضاد (۰/۲۵) ج: مجاز (۰/۲۵) د: تشبیه (۰/۲۵) ۱۱ بررسی دقیق‌تر: الف: کمال عقل در ناآگاهی است، متناقض‌نماست. ب: بین بیگانه و دوست آرایه تضاد است. البته در این بیت تشبیه هم دیده می‌شود: چو چنگش ج: افسر مجاز از پادشاهان است.	

	د: شراب عشق تشبیه دارد. عشق: مشبه و شراب مشبه‌به. نکته طلایی در این تیپ از سوالات، گاهی یک آرایه در دو بیت وجود دارد. مثلاً در همین سوال، آرایه تشبیه در دو بیت ب و د دیده می‌شود. دانش‌آموز به ناچار باید یک بیت را برگزیند. در چنین حالتی، باید به سراغ بیت‌های دیگر رفت و سپس دو بیت باقیمانده را بررسی کرد. امکان ندارد در آن دو بیت، هر دو یا سه آرایه وجود داشته باشد. آرایه مشترک را در دو بیت کنار می‌گذاریم و بقیه را بررسی می‌کنیم. مثلاً در این سوال، بررسی با حس‌آمیزی و تضاد متوجه می‌شویم که حس‌آمیزی در هیچ کدام از ابیات نیست؛ اما در بیت ب تضاد وجود دارد. آرایه تضاد را برای بیت ب انتخاب می‌کنیم و در آخر، آرایه مشترک را برای آخرین بیت در نظر می‌گیریم.	
۱۲	مصحح شو: (۱) کامور بخشایش (۰/۵) (۲) الف: درست (۰/۲۵) ب: نادرست (۰/۲۵) نقشه نهایی ۱) زندان موصل خاطرات اسیر آزاد شده اصغر رباط جزئی است. کامور بخشایش آن را با نثر ساده و روان تدوین کرده است. بخشی از این کتاب را در روان‌خوانی درس پنجم خوانده‌اید. نویسنده در این بخش، خاطراتی از سوادآموزی آزادگان، برگزاری کلاس‌های آموزشی و مسابقات ورزشی و شرایط سخت و طاقت‌فرسای اسارت در عراق را نقل کرده است. ۲) نوع ادبی کتاب عباس میرزا، آغازگری تنها «نوشتۀ مجید واعظی، ادبیات پایداری است؛ زیرا در این متن، نبرد بین ایران و روسیه و فداکاری و جانفشانی سربازان ایران به فرماندهی عباس میرزا به تصویر کشیده شده است. ترویج وطن پرستی و مبارزه با بیگانگان از ویژگی‌های ادبیات پایداری است. کتاب‌های «تاریخ بیهقی نوشته ابوالفضل بیهقی و بهارستان جامی به نثر نوشته شده؛ اما تحفه‌الاحرار سروده جامی به نظم است. شعر «زاغ و کبک» که در شعرخوانی درس دوم آمده از این کتاب است.	۱
۱۳	مصحح شو: (۱) رهروی کبک نیاموخته (۰/۵) (۲) نادره کبکی به جمال تمام شاهد آن روضه فیروزه‌فام (۰/۵) نقشه نهایی یکی از پرکاربردترین تیپ سوالات حفظ شعر این است که طراح، مصراعی از شعری را می‌آورد و از دانش‌آموز می‌خواهد که مصراع تکمیل‌کننده آن را بنویسد. نوع دیگر از سوالات این بخش به این شکل است که طراح ابیتی را می‌آورد؛ اما چند واژه را جابه‌جا می‌کند که دانش‌آموز با توجه به حفظ بودن آن بیت، باید جابه‌جایی واژه‌ها را تشخیص دهد و اصلاح کند.	۱
۱۴	مصحح شو: الف: تلاش برای کسب روزی (۰/۵) ب: شجاعت (۰/۵) ج: فداکاری (۰/۵) نقشه نهایی یکی از سوالات پرکاربرد درک مطلب، آوردن چند بیت و انتخاب مفاهیم آن‌ها از ستون روبروست. با معنی کردن ابیات در ذهن می‌توان مفاهیم اصلی بیت را دریافت. سپس به فهرست مفاهیم ستون ب نگاه کنید تا مفهوم بیت را تشخیص دهید. نکته طلایی در طرح سوال درک مطلب فقط به ابیات متن درس اکتفا نمی‌کنند؛ بلکه از بیت‌ها و عبارات قلمرو فکری کارگاه متن پژوهی هم بهره می‌برند. مثل بیت الف در همین سوال که از قلمرو فکری درس یکم انتخاب شده است. بنابراین دانش‌آموز نه تنها باید با مفهوم کلی ابیات و عبارات متن درس آشنایی داشته باشد بلکه قلمرو فکری را هم باید مدنظر قرار دهد.	۱.۵
۱۵	مصحح شو: افکار پوسیده (۰/۵) و جنگ رودرروی جبهه‌ها (۰/۵) نقشه نهایی بخش درک مطلب، علاوه بر سوال از ابیات متن درس و قلمرو فکری، درس‌هایی که به نثر نوشته شده‌اند هم مدنظر طراحان قرار می‌گیرد. بنابراین، حتماً جملات و عبارات مهم نثرها را استخراج کنید و به دقت مفاهیم آن‌ها را به خاطر بسپارید.	۱
۱۶	مصحح شو: اتکا به خود یا پرهیز از وابستگی به دیگران (۰/۵) نقشه نهایی هرچند در مصراع اول این بیت «سپه‌شکن بودن» کنایه از شجاعت و دلوری است؛ اما با توجه به عبارت «به خود» مصراع این مفهوم را می‌رساند که تو باید با اتکا به خود شجاع و دلیر باشی. بنابراین، مفهوم اصلی شجاعت نیست، بلکه به خود متکی بودن است.	۰.۵

۱	الف: تقلید کورکورانه از دیگران (۰/۵) ب: توکل به خدا (۰/۵) مصحح شو: نقشه نهایی بیت «الف» از شعرخوانی «زاغ و کبک» در درس دوم انتخاب شده است که موضوع آن پرهیز از تقلید کورکورانه است. معنی بیت این است که روی قدم او قدمی می گذاشت و با قلم او نقشی می کشید؛ یعنی تقلید کورکورانه از او داشت. مصراع دوم بیت «ب» مفهوم کلی بیت را مشخص می کند. تکیه بر آفریننده کردن یعنی توکل کردن به خدا.	۱۷
۴	الف: همگی با هم گفتند (۰/۲۵) که این مشکل (۰/۲۵) فقط با زیارت خانه خدا حل می شود. (۰/۲۵) ب: نور زردرنگ خورشید (۰/۲۵) به روی جنگجویان و نیزه های آنان می تابید. (۰/۲۵) و یا (خورشید نور زردرنگ خود را (۰/۲۵) به روی جنگجویان و نیزه های آنان می تاباند. (۰/۲۵) پ: ای جوان، به پیر نیازمند کمک کن (۰/۲۵) برای این که کمکت کنند (۰/۲۵) خود را ناتوان و درمانده نشان نده. (۰/۲۵) ج: از مردم پنهان شد. (۰/۲۵) د: فکر حمله سپاه روس مثل کابوس (۰/۲۵) روی دربار حلقه زده بود. (۰/۲۵) هـ: دشمن با خواری و خفت که مثل باری بر دوش او بود (۰/۲۵) دچار تردید شده بود (۰/۲۵) و: تا برای خود (۰/۲۵) زمین زراعتی کوچک و حلالی بخرند (۰/۲۵) و راحت تر بتوانند زندگی کنند. (۰/۲۵)	۱۸
۲۰	موفق باشید	

راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: تاریخ ۲		رشته: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۱۸
پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه		تعداد صفحه: ۳	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور در نوبت اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳		شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjeshserv.com	
ردیف	راهنمای تصحیح		
نمره			
۱	۱ (آ) صحیح ۰/۲۵ (درس ۱۵ ص ۱۷۲) ۲ (ب) غلط ۰/۲۵ (درس ۱ ص ۷) (به جای دوره سلجوقیان، دوره مغولان صحیح است).		
۲	۱- (ب) علق ۰/۲۵ (درس ۳ ص ۲۵) ۲- (ث) عین جالوت ۰/۲۵ (درس ۱۱ ص ۱۱۵) ۳- (ت) شاهنامه بایسنقری ۰/۲۵ (درس ۱۲ ص ۱۲۹)		
۳	۱ (آ) بلاذری ۰/۲۵ (درس ۲ ص ۱۷) ۲ (ب) دین و فرهنگ ۰/۲۵ (درس ۵ ص ۵۲)		
۴	۱ (آ) گزینه ۳ (باعث نفوذ و گسترش چشمگیر اسلام در یثرب بود) ۰/۲۵ (درس ۴ ص ۳۲) ۲ (ب) گزینه ۲ (اصفهان) ۰/۲۵ (درس ۱۰ ص ۱۱۲)		
۵	۱ (آ) عمر بن خطاب (خلیفه دوم) ۰/۲۵ (درس ۷ ص ۷۰) ۲ (ب) جریان وکالت ۰/۲۵ (درس ۷ ص ۷۴) ۳ (پ) جهاد در راه خدا ۰/۲۵ (درس ۱۰ ص ۱۰۲)		
۶	۱ (آ) بعد از اتمام بنای مسجد توسط پیامبر و مسلمانان، برخی از مهاجران بی بضاعت (۰/۲۵) در جوار مسجد در مکانی به نام صفه (ایوان های سقف دار) اقامت گزیدند (۰/۲۵) که به اهل صفه مشهور شدند. جمعاً ۰/۵ (درس ۴ ص ۳۴) ۲ (ب) صحیفه سجاده کتابی شامل ۵۴ مناجات و دعا (۰/۲۵) از امام سجاد (ع) است. (۰/۲۵) جمعاً ۰/۵ (درس ۶ ص ۶۲) ۳ (پ) به مجموعه قوانینی (دستوراتی) (۰/۲۵) که تیمور بوجود آورد (۰/۲۵) تزوکات میگویند. جمعاً ۰/۵ (درس ۱۱ ص ۱۲۲)		
۷	۱ (آ) غزوه بدر ۱- ضربه سنگین و جبران ناپذیری بر قریش وارد آورد. و ۲- قدرت و موقعیت آنان را در منطقه حجاز تضعیف کرد. ۳- پس از آن ساکنان آن منطقه گرایش بیشتری به رسول خدا و اسلام نشان دادند. (ذکر دو مورد ۰/۵) ناکامی قریش در غزوه خندق، ۱- زمینه مساعدی برای نشر اسلام در میان قبیله های منطقه حجاز (۰/۲۵) و ۲- گسترش محدوده حکومت پیامبر (۰/۲۵) فراهم آورد. جمعاً ۱ نمره (درس ۴ ص ۳۷ و ۳۸) ۳ (ب) بنیانگذار طاهریان (طاهر) با فرمان خلیفه به حکومت رسید. (۰/۲۵) حتی انتقال قدرت از امیری به امیر دیگر با فرمان و تأیید خلیفه (۰/۲۵) صورت می گرفت. ۴ ولی بنیانگذار صفاریان (یعقوب لیث) بدون اجازه (۰/۲۵) و تأیید خلیفه (۰/۲۵) قدرت را به دست گرفت. ۵ جمعاً ۱ نمره (درس ۹ ص ۹۱) ۶ (پ) اراضی خاصه متعلق به شخص شاه بود (۰/۲۵) و به ویژه از زمان شاه عباس درآمد آن برای اداره سپاه هزینه می شد. (۰/۲۵) ۷ اراضی ممالک در اختیار و تملک والیان ایالت ها بود (۰/۲۵) آن ها این اراضی را میان زیردستان خود تقسیم می کردند. ۸ (۰/۲۵) جمعاً ۱ نمره (درس ۱۳ ص ۱۴)		
	«ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دو»		

راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: تاریخ ۲		رشته: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۱۸
پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه		تعداد صفحه: ۳	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور در نوبت اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳		شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjeshserv.com	
ردیف	راهنمای تصحیح		
نمره			
۸	شیوع بیماری مرگبار طاعون (۰/۲۵) و طغیان شدید رودهای دجله و فرات که بندها و سدها را شکست (۰/۲۵) و خسارت فراوانی به زمین‌های حاصلخیز آسورستان (بین‌النهرین / سواد / عراق) زد (۰/۲۵) ضربه سنگینی به اقتصاد ساسانیان وارد آورد. (۰/۲۵) ۱ نمره (درس ۸ ص ۸۱)		
۹	۱- مراسم عزاداری امام حسین (ع) و جشن عید غدیر باشکوه و عظمت برگزار می‌شد. ۲- حرم امامان شیعه در عراق مرمت و بازسازی شد. ۳- سنت زیارت روبه گسترش نهاد. (۲ مورد کافی است). هر مورد ۰/۵ (جمعاً ۱ نمره) (درس ۹ ص ۹۴) ب) ۱- ایجاد ثبات سیاسی و برقراری نظم و امنیت در داخل کشور ۲- نوسازی تشکیلات و تجهیز سپاه ۳- توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ۴- انتقال پایتخت از قزوین به اصفهان ۵- بیرون راندن نیروهای بیگانه از خاک ایران (۲ مورد کافی است). هر مورد ۰/۵ (جمعاً ۱ نمره) (درس ۱۳ ص ۱۳۹ و ۱۴۰) پ) ۱- شارلمانی با جنگ‌های پی‌درپی بخش اعظم اروپای غربی و مرکزی را تحت سلطه خود در آورد. ۲- او همچون پدر و نیای خود، با پاپ متحد شد و از او در برابر رقیبان و دشمنانش پشتیبانی کرد. ۳- او برای اداره قلمرو خود، نهاد اداری دوران امپراتوری روم موسوم به کومس یا کنت را احیا کرد. ۴- او ماموران ویژه‌ای را برای نظارت دقیق بر عملکرد کنت‌ها برگزید که مستقیماً به پادشاه گزارش می‌دادند. (۲ مورد کافی است). هر مورد ۰/۵ (جمعاً ۱ نمره) (درس ۱۵ ص ۱۶۳)		
۱۰	آ) در عصر سلجوقی، دیوان وزارت که در رأس آن وزیر قرار داشت به شکوهمندی بی‌نظیری رسید و قدرتمند عمل می‌کرد، خواجه نظام‌الملک هم از این امر مستثنی نبود و قدرت بی‌چون و چرایی داشت (۰/۲۵) ولی با این حال در منصب خود هیچ امنیتی نداشت و اگر به دلایلی سلطان از او رنجیده می‌شد و از موقعیت او به هراس می‌افتاد او را عزل می‌کرد یا به قتل می‌رسانید یا اموالش را مصادره می‌کرد و آنچه باعث تداوم کار وی می‌شد اراده و خواست سلطان بود (۰/۲۵) سلطان هم بدون وجود وزیر توانمندی چون نظام‌الملک توان اداره کشور را نداشت. (۰/۲۵) ۷۵/۰ نمره (در صورتی که پاسخ مفهوم را برساند نمره کامل منظور شود). ب) دیوان برید ۰/۲۵ (جمعاً ۱ نمره) (درس ۱۰ ص ۱۰۶)		
۱۱	مهم‌ترین ویژگی تاریخ‌نگاری روایی این است که تاریخ‌نگاران، بدون هیچگونه دخل و تصرفی در روایت‌ها (۰/۲۵) عیناً آن‌ها را ذکر می‌کردند. (۰/۲۵) (جمعاً ۰/۵) (درس ۲ ص ۱۷)		
۱۲	چون خلیفه عباسی در زمان حکومت سلطان محمد خوارزمشاه، در صدد احیای قدرت سیاسی (۰/۲۵) و نظامی خود (۰/۲۵) بود از تأیید حکومت خوارزمشاهیان خودداری کرد. ۰/۵ (درس ۱۰ ص ۱۰۴)		
۱۳	معاویه این اقدام را به منظور فتح جزایر (۰/۲۵) دریای مدیترانه (۰/۲۵) و پایان دادن به حاکمیت مطلق رومیان بر آن دریا (۰/۲۵) انجام داد. جمعاً ۰/۷۵ (درس ۶ ص ۵۵)		
	«ادامه راهنمای تصحیح در صفحه سه»		

راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: تاریخ ۲		رشته: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۱۸
پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه		تعداد صفحه: ۳	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور در نوبت اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳		شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjeshserv.com	
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره	
۱۴	در قرون وسطی کلیسا برای مقابله با بی دینی (۰/۲۵) و بدعت گذاری (۰/۲۵) و جلوگیری از اندیشه های مخالفان خود (۰/۲۵) از حربه تفتیش عقاید یا انکیزیسیون استفاده می کرد. جمعاً ۰/۷۵ (درس ۱۵ ص ۱۶۹)	۰/۷۵	
۱۵	هجوم مغولان پیامدهای اجتماعی و اقتصادی زیادی به دنبال داشت، این هجوم موجب: ۱- کاهش جمعیت ۲- مهاجرت های گسترده ۳- تخریب زیر ساخت های اقتصادی و فرهنگی ۴- زوال موقعیت اجتماعی ملاکین، عالمان، بازرگانان، دیوان سالاران و خاندان های با نفوذ شد. ۵- علاوه بر موارد فوق، جمعیت قابل توجهی از اقوام مغول و غیر مغول به ایران شدند و بافت قومی و جمعیت جامعه ایرانی را تحت تأثیر قرار دادند. (دو مورد کافی است.) هر مورد ۰/۵ جمعاً ۱ نمره (درس ۱۱ ص ۱۲۰)	۱	
۱۶	علاقه مندی ایلخانان و فرمانروایان تیموری به جاودانه ساختن کشورگشایی (۰/۲۵) و موفقیت سیاسی - نظامی خود (۰/۲۵) خودآگاهی رجال ایرانی (۰/۵) جمعاً ۱ نمره (درس ۱۲ ص ۱۳۲)	۱	
۱۷	مهمترین نوآوری آقا رضا عباسی در نگارگری این بود که زندگی روزمره مردم (۰/۵) و فعالیت اصناف و پیشه وران را به تصویر می کشید. (۰/۵) جمعاً ۱ نمره (درس ۱۴ ص ۱۵۴)	۱	
۱۸	یکی از وجوه مهم تفکر رنسانس که ریشه در فرهنگ یونان باستان داشت، حرمت نهادن به اعتبار و ارزش انسان (۰/۵) و تصدیق استعداد و توانایی های او (۰/۵) بود که از آن به عنوان اومانیزم یا انسان گرایی تعبیر می شود. (در صورت رساندن مفهوم نمره کامل لحاظ گردد.) جمعاً ۱ نمره (درس ۱۶ ص ۱۷۶)	۱	
۱۹	تحول رنسانس، علاوه بر ۱- دستاوردهای علمی که در حوزه دانش دریانوردی و جغرافیا در پی داشت، ۲- موجب به هم خوردن موازنه تجارت جهانی و ۳- آغاز استعمارگری اروپاییان شد. (دو مورد کافی است.) هر مورد ۰/۵ جمعاً ۱ نمره (درس ۱۶ ص ۱۸۱)	۱	
	«موفق و سربلند باشید.»	جمع نمره	
		۲۰	

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: عربی، زبان قرآن ۲	ساعت شروع:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۱/۲۷	مدت امتحان: ۳۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه یازدهم دوره متوسطه	تعداد صفحات: ۶ صفحه
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی			
گروه آموزشی ماز			
ردیف	پاسخ‌نامه	نمره	
۱	 مصحح شو: الف) مخالفت (۰/۵) ب) دستبند (۰/۵) نقشه نهایی: برای نوشتن ترجمه کلمات به این نکات خوب دقت کن: ۱- حواست به تعداد باشه! ترجمه مفرد، مثنی و جمع باید درست انجام بشه. ۲- اگه کلمه مد نظر فعل بود، حتماً زمان و صیغه‌ش رو در نظر بگیر!	۱	
۲	 مصحح شو: الف) عادٌ = رَجَعَ (بازگشت) (فعل ماضی است) (۰/۲۵) ب) أَظْهَرَ (آشکار کرد) ≠ أَخْفَى (پنهان کرد) (۰/۲۵) نقشه نهایی: این سؤال ممکنه به سبک‌های مختلفی مطرح بشه: • تعدادی کلمه داده می‌شه و از شما می‌خوان که یک جفت مترادف و یک جفت متضاد بنویسین. • یک متن کوتاه می‌دن و می‌خوان توی کلمات اون متن، یک جفت مترادف و یک جفت متضاد رو پیدا کنین. • دو کلمه به شما می‌دن و از شما می‌خوان برای یکی مترادف و برای اون یکی متضاد بنویسین. (از حفظ!) بررسی دقیق‌تر: دقت کن که نوع کلمات مترادف و متضاد باید مانند هم باشند! یعنی چه؟ مثلاً اگر یک طرف فعل می‌نویسی، آن طرف هم باید فعل باشد. بیشتر اوقات طراح از همین ترفند استفاده می‌کند و به‌عنوان مثال «صَعَدَ: بالا رفت» و «صُعُود: بالا رفتن» را بین کلمات می‌آورد و ممکن است که شما آن را مترادف بگیرید ولی چون نوع این دو کلمه مانند هم نیست و یکی فعل و دیگری مصدر است، نمی‌توانند مترادف باشند. علاوه بر این به تفاوت‌های ریز هم دقت کن! مثلاً «بالا رفتن» و «بالا بردن» مترادف نیستند.	۰/۵	
۳	 مصحح شو: ب) الطَّنْطَنَة (۰/۲۵) ترجمه موارد: الف) چراغدان ب) بانگ، بانگ آرام نیایش ج) شیشه د) پارچه	۰/۲۵	
۴	 مصحح شو: الف) أَشْنَان (دندان‌ها) (۰/۵) ب) عَجَدَ (بنده) (۰/۵) نقشه نهایی: عزیز دل این سؤال کلاً روی محور جمع مکسر می‌چرخه! نیای جمع سالم بنویسی یا اگه مفرد خواسته، فکر کنی جمع سالم نوشتن و مفردشو خواستن!	۱	
۵	 مصحح شو: الف) اتفاق کنید [ببخشید (بخشش کنید)] (۰/۲۵) قبل از اینکه روزی بیاید (۰/۲۵) که در آن نه فروشی است (۰/۲۵) و نه دوستی‌ای (۰/۲۵). ب) حکایت شد (۰/۲۵) که جوانی بسیار دروغگو (۰/۲۵) در دریا شنا می‌کرد (۰/۲۵) و نزدیک بود کشته بشود (۰/۲۵). ج) کسی چیزی را (۰/۲۵) پنهان نکرد (۰/۲۵) مگر در لغزش‌های زبانش (۰/۲۵) آشکار شد (۰/۲۵). د) بادها (۰/۲۵) به آنچه کشتی‌ها (۰/۲۵) نمی‌خواهند (۰/۲۵) می‌وزند [جریان دارند] (۰/۲۵). ه) تا بر آنچه (۰/۲۵) از دستتان رفت [از شما فوت شد (از بین رفت)] (۰/۲۵) اندوهگین نباشید (۰/۲۵). و) مرد تلاش نکرد (۰/۲۵) تا کارهای بدش را (۰/۲۵) اصلاح کند (۰/۲۵).	۵/۵	

بررسی دقیق تر:

- برای پاسخ به سؤال هایی که به هر سبکی «ترجمه» از تو می خواهند، باید حواست به نکات زیر باشد:
- ۱- دانستن معنای کلمات (باید کتاب و واژگانش را دقیق و عمیق بخوانی).
 - ۲- توجه به کلمات مفرد، مثنی و جمع و درست ترجمه کردن آن ها از نظر تعداد (حواست باشد مثنی و جمع عربی، در فارسی به صورت جمع ترجمه می شوند).
 - ۳- توجه به ضمائر (اگر کلمه ای ضمیر دارد حتماً باید در ترجمه لحاظ شود) (کتابه: کتابش).
 - ۴- توجه به انواع فعل ها و صیغه ها و ضمائر
 - ۵- تکنیک ترجمه فعل که در این مورد باید حواست به سه چیز باشد:
- الف) معنای مصدری فعل (رفتن، گفتن، نوشتن و ...)

ب) زمان فعل

ج) صیغه فعل

در جدول زیر انواع زمان هایی را که تا الان خواندی برایت آورده ایم!

زمان کلی	فعل	ساختار	معادل فارسی	مثال	ترجمه
ماضی	ماضی ساده مثبت	فعل ماضی	گذشته	ذَهَبْتُ	رفتم
	ماضی ساده منفی	ما + فعل ماضی	گذشته منفی	مَا كُنتُ	ننوشتی
	ماضی نقلی مثبت	قَدْ + ماضی	...ام/ای/است ایم/اید/اند	قَدْ أَخْضَرْتُ	آورده ای
	ماضی استمراری	كان + مضارع	می + ماضی	كَانُوا يَخْتَوْنَ	جستجو می کردند
	ماضی بعید	كان + ماضی	...بودم/بودی/بود بودیم/بودید/بودند	أَرَدْتُ أَنْ أَشَبَّ الْأَدْيِ كَانَ سَيِّئِي	خواستم به کسی که به من دشنام داده بود، دشنام دهم
	ماضی مجهول	عين الفعل: - حروف متحرک قبل عين الفعل: -	...به شد	فُرِّيَ تُعْلَمُ	خوانده شد یاد گرفته شد
مضارع اخباری	مضارع مثبت	فعل مضارع	حال (می + مضارع)	يَجْلِسُونَ	می نشینند
	مضارع منفی	لا + فعل مضارع	حال منفی (نمی + مضارع)	لَا تَفْعَلُونَ	انجام نمی دهید
	_____	قَدْ + مضارع (اخباری یا التزامی)	گاهی/شاید + مضارع	قَدْ يُكْسِرُ	گاهی می شکند (اخباری) شاید بشکند (التزامی)
	مضارع مجهول	عين الفعل: - حرف مضارعة (حرف اول): -	...می شود	يُضْرَبُ يُعْلَمُ	زده می شود یاد داده می شود
مضارع التزامی	_____	حروف ناصبه (أَنْ - لَمْ - حَتَّى - كَيْ - لِكَيْ) + مضارع	ب + مضارع	أَجِبْ أَنْ أُنْجَحَ	دوست دارم که موفق شوم / بشوم
	_____	فعل شرط (مضارع یا ماضی)	گاهی «ب» حذف می شود	مَنْ يَجْتَهِدْ يَنْجَحْ مَنْ اجْتَهِدْ نَجَحْ	هرکس تلاش کند، موفق می شود
امر	امر	فعل مضارع با تغییرات (ثلاثی مجرد) وزن خاص (ثلاثی مزید)	دستوری مثبت	اُكْتُبْ تَعْلَمْ	بنویسید یاد بگیر
نهی	نهی	لا + مضارع تغییر کرده	دستوری منفی	لَا تَنْظُرُوا	نگاه نکنید
مستقبل	مستقبل	سَ / سَوْفَ + فعل مضارع	آینده مثبت	سَتُخْرَجُ	خارج خواهیم کرد
		لَنْ + مضارع	آینده منفی	لَنْ تَرْجِعَ	باز نخواهید گشت

۱/۵

۶ مصحح شو:

الف) شروع کرد (۰/۵) ب) صدا زدن (۰/۵) ج) نجات دهند (۰/۵)

۰/۲۵

۷ مصحح شو:

الف) (۰/۵) «رسولاً: پیامبری» - «فرعون» فاعل و «الرسول» مفعول است لذا «فرعون از آن فرستاده (پیامبر) سرپیچی کرد» صحیح می باشد.

مصحح شو:

(الف) نگاه نکن [اننگر] (۰/۲۵) (ب) باز نکردید (۰/۲۵) (ج) صبر کنید (۰/۲۵) (د) جذب خواهد کرد (۰/۲۵)

نقشه نهایی:

این سؤال هم کاملاً با نکات «۲۰ شو» سؤال ۵ حل می‌شه!

مصحح شو:

اَلْفِعْلُ الْمَاضِي	اَلْفِعْلُ الْمُضَارِعُ	فِعْلُ الْأَمْرِ	اَلْمَصْدَر	اِسْمُ الْفَاعِلِ
اِرْتَكَبَ	يُرْتَكِبُ ■ (۰/۵)	رَاكِبٌ □	تَرْكِيْب □	مُرْتَكِب ■ (۰/۵)
	يُرْتَكِبُ □	اِرْتَكِبُ ■ (۰/۵)	اِرْتِكَاب ■ (۰/۵)	مُرْكَب □

مصحح شو:

(الف) ۱ (۰/۲۵) (ب) ۱ (۰/۲۵) (ج) ۱ (۰/۲۵)

۱) ترجمه اسمی معرفه و نکره: اصل و تبصره!

اسم‌های نکره را باید همراه «ی» (در انتهای اسم) یا «یک» (در ابتدای اسم) یا هر دو در فارسی ترجمه کرد اما به اسم معرفه در ترجمه چیزی افزوده نمی‌شود.

«هَلْ تُشَاهِدُ وَجْهًا فِي الصُّورَةِ؟: آیا صورتی را در عکس می‌بینی؟»

«سَمِعْتُ صَوْتًا عَجِيبًا مِنَ الشَّارِعِ: صدایی عجیب (صدای عجیبی) را از خیابان شنیدم»

اگر یک اسم «ال» دار قبل از موصول (الَّذِي، الَّتِي، الَّذَيْنِ) بیاید، می‌توانیم آن را مانند اسم نکره ترجمه کنیم.

«عَرَفْتُ رَجُلًا كَانَ فِي الشَّارِعِ: مردی را که در خیابان بود، شناختم»

«عَرَفْتُ الرَّجُلَ الَّذِي كَانَ فِي الشَّارِعِ: مردی را که در خیابان بود، شناختم»

«شَجَعْنَا الْفَائِزِينَ الَّذِينَ رَجَعُوا مِنَ الْمُسَابَقَاتِ: برندگان را که از مسابقات بازگشته بودند، تشویق کردیم»

اگر خبر به صورت یک اسم نکره تنها (بدون صفت) بیاید، آن را به صورت معرفه ترجمه می‌کنیم.

«اَلْعِلْمُ كَثُرَ: دانش گنج است»

«كِتَابُنَا مُفِيدٌ: کتاب ما مفید است»

نکته مهم: اگر آن خبر، صفتی هم داشته باشد باید نکره بودن را در ترجمه لحاظ کنیم. (یا صفت به صورت نکره ترجمه می‌شود یا موصوف)

«اَلْعِلْمُ كَثُرَ ثَمِينٌ: دانش، گنجی گرانبها است»

۲) اَلرَّيْكَ اسم نکره در جمله، برای بار دوم تکرار شود، «ال» می‌گیرد. «ال» را می‌توان به صورت «این»، «آن» ترجمه کرد.

مثال: رَأَيْتُ رَجُلًا فِي الشَّارِعِ. كَانَ الرَّجُلُ يَتَكَلَّمُ بِصَوْتٍ رَفِيعٍ: مردی را در خیابان دیدم. آن مرد با صدایی بلند صحبت می‌کرد.

۰/۵	۱۱	 مصباح شو: ب (۰/۵) بررسی دقیق تر: از بین حروف ناصبه تنها حرفی که زمان فعل را تغییر می دهد، حرف «لَنْ» می باشد. این حرف زمان فعل مضارع را به آینده می برد و آن را منفی نیز می کند. بقیه حروف صرفاً حالت فعل مضارع را از اخباری به التزامی تبدیل می کنند و اثری روی زمان آن ندارند.						
۰/۲۵	۱۲	 مصباح شو: أَنْ (۰/۲۵) ترجمه عبارت: «شاید که بخواهید چیزی را و آن برایتان بد باشد.»						
۱/۵	۱۳	 مصباح شو: الف عَطْرُ: نکره (۰/۵) ب مازَندَران: معرفه به علم (۰/۵)، الْقَدِيمَةُ: معرفه به «ال» (۰/۵) معرفی اسامی معرفه و نکره و مهم ترین نکات آن: مهم ترین انواع اسامی معرفه ۱) اسم دارای «ال» (ذو اللام) در زبان عربی هر اسمی که در ابتدای آن «ال» باشد، معرفه خواهد بود. مثال: <table> <tr> <th>نکره</th><th>معرفه</th></tr> <tr> <td>ذَهَبَ تَلْمِيذٌ: دانش آموزی رفت</td><td>ذَهَبَ التَّلْمِيذُ: دانش آموز رفت</td></tr> <tr> <td>رَأَيْتُ كِتَابًا: کتابی را دیدم</td><td>رَأَيْتُ الْكِتَابَ: کتاب را دیدم</td></tr> </table> با خواندن و مقایسه عبارت های بالا متوجه می شویم که در عبارت های نکره، کلمات «تَلْمِيذٌ» و «كِتَابًا» برای ما شناخته شده نیست اما در عبارت های معرفه کلمات «التَّلْمِيذُ» و «الْكِتَابَ» برای ما شناخته شده است و بین ما و خواننده یا شنونده روشن است که در مورد کدام «دانش آموز» و «کتاب» صحبت می کنیم. نکته: اگر حرف جرّ «لِ» به یک اسم «ال» دار بچسبید، به صورت «لِلْ» و بدون الف نوشته می شود: لِ + النَّاسِ: لِلنَّاسِ ۲) اسم خاص (عَلَم) منظور از اسم عَلَم، اسامی خاص است. آن دسته از اسامی که مربوط به شخص خاص یا شهر، کشور و جای خاصی است. اسم انسان: عَلِيٌّ - حَسَنٌ - فَاطِمَةُ و ... اسم شهر و کشور: مَشْهَدٌ - طَهْرانٌ - ایران و ... اسم ماه ها: رَمَضانٌ - مُحَرَّمٌ - خرداد و ... نکات اسم علم ۱- در مورد خداوند فقط اسم «الله» که گاهی به صورت «اللَّهُمَّ» می آید اسم عَلَم و معرفه است. بقیه صفات خداوند (إله - رحمان - رحیم - رب و ...) اسم علم نیستند. ۲- اگر اسم عَلَم، «ی» نسبت بگیرد، دیگر اسم عَلَم به حساب نمی آید و معرفه نیست: ایرانی - إصفهانی. ۳- برخی اسامی در ظاهر شبیه اسم عَلَم هستند اما در اصل معنای وصفی آنها مدّ نظر بوده و اسم شخص نیستند: أَرْجُو لَكَ عَيْشًا سَعِيدًا: برایت زندگی سعادتمندانه ای آرزو دارم. در اینجا معنای لفظی کلمه «سعيد» مدّ نظر بوده و اسم شخص خاصی نیست. چند مورد از مهم ترین این اسامی عبارتند از: صَادِق (راستگو)، حَسَن (خوب، نیکو)، سَعِيد، وَحِيد (تنها) نکات اسم نکره اسم های نکره علامت خاصی ندارند اما باید نکات زیر را در مورد آن رعایت کنیم: ۱- اسم هایی که تنوین دارند، اگر اسم علم نباشند نکره هستند. اسم های علم با گرفتن تنوین هم معرفه به حساب می آیند: عَلِيٌّ - مُحَمَّدٌ - حَسَنٌ ۲- در زبان فارسی اسم نکره به یکی از این سه صورت ترجمه می شود: جَلَسَ رَجُلٌ: مردی نشست = یک مرد نشست = یک مردی نشست اگر اسم نکره صفت داشته باشد، می توانیم این موارد را به موصوف یا صفت اضافه کنیم: قَرَأْتُ كِتَابًا مُفِيدًا: کتاب مفیدی را خواندم = کتابی مفید را خواندم = یک کتاب مفید را خواندم	نکره	معرفه	ذَهَبَ تَلْمِيذٌ: دانش آموزی رفت	ذَهَبَ التَّلْمِيذُ: دانش آموز رفت	رَأَيْتُ كِتَابًا: کتابی را دیدم	رَأَيْتُ الْكِتَابَ: کتاب را دیدم
نکره	معرفه							
ذَهَبَ تَلْمِيذٌ: دانش آموزی رفت	ذَهَبَ التَّلْمِيذُ: دانش آموز رفت							
رَأَيْتُ كِتَابًا: کتابی را دیدم	رَأَيْتُ الْكِتَابَ: کتاب را دیدم							

الف) الِکَذَابُ: فاعل (۰/۲۵) و مرفوع (۰/۲۵) / السَّيِّئَةُ: صفت (۰/۲۵) و مجرور (۰/۲۵)
ب) کرمان: مضاف الیه (۰/۲۵) و مجرور (۰/۲۵) / جَنَّةٌ: خبر (۰/۲۵) و مرفوع (۰/۲۵) / الصَّحْرَاءُ: مجرور به حرف جرّ (۰/۵)

به توضیح نقش‌ها «أَمَحِلَّ الْإِعْرَابِ» دقت کنید: (مواردی که تا الان خوانده‌اید)

نقش	توضیح
مبتدا	– اسمی که ابتدای جمله می‌آید و در مورد آن خبر می‌دهیم. تقریباً معادل نهاد در زبان فارسی است. مثال: «سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ فِي السَّفَرِ: آقا و سرور گروه، خدمتگزار آنان در سفر است.» مبتدا و مرفوع به ضمه خبر و مرفوع به ضمه
خبر	– کلمه‌ای که در مورد مبتدا خبر می‌دهد و جمله را به لحاظ معنایی کامل می‌کند. – دو نوع دارد: اسم – فعل / بعد از مبتدا می‌آید. (بلافاصله یا با فاصله) مثال: «الطَّالِبُونَ يَجْلِسُونَ عَلَى الْكَرَاسِيِّ: دانش‌آموزان بر صندلی‌ها می‌نشینند.» مبتدا و مرفوع به واو خبر
فاعل	– اسمی که انجام‌دهنده فعل یا دارنده حالت فعل است و همواره بعد از فعل می‌آید. – در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل معلوم می‌آید. مثال: «يُطَالَعُ عَلِيٌّ كِتَابَ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ: علی کتاب زبان عربی را مطالعه می‌کند.» فاعل و مرفوع به ضمه مفعول و منصوب به فتحه (اسم ظاهر)
نائب فاعل	– از لحاظ ظاهری دقیقاً همان فاعل برای فعل مجهول است. – در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل مجهول می‌آید. – در اصل، مفعول جمله معلوم بوده است یعنی اگر فعل، معلوم شود، کار روی نائب فاعل انجام شده است. مثال: تُضْرَبُ الْأَمْثَالُ لِلنَّاسِ: مثال‌ها برای مردم زده می‌شود. نائب فاعل و مرفوع به ضمه
مفعول	– اسمی که عمل فعل روی آن انجام می‌شود. – در پاسخ به سؤال «چه کسی را؟» و «چه چیزی را؟» از فعل می‌آید. – دو نوع دارد: اسم ظاهر – ضمیر بارز (در صورتی که مفعول ضمیر «ی» باشد، قبل آن نون وقایه می‌آید). مثال: «أَعْطَنِي سِرْوَالاً مِنْ هَذَا النَّوعِ: شلوارِی از این جنس به من بده.» مفعول و مبنی (ضمیر)
صفت	– اسمی که در ترکیب وصفی همواره در جایگاه دوم قرار دارد. – در چهار چیز با موصوف مطابقت دارد: جنس، اعراب، داشتن یا نداشتن «ال»، تعداد
مضاف الیه	– اسمی که در ترکیب اضافی همواره در جایگاه دوم قرار دارد. – سه چیز برای مضاف ممنوع است: ال – تنوین – «ن» مثنی و جمع مذکر مثال: مُدِيرُ الْمَدْرَسَةِ واقِفٌ أَمَامَ الإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ: مدیر مدرسه مقابل صف صبحگاهی ایستاده است. مضاف الیه و مجرور به کسره صفت و مجرور به کسره
مجرور به حرف جرّ	– اسم یا ضمیری که پس از حروف جرّ «فی، مِنْ، إِلَى، عَلَى ...» قرار می‌گیرد. – به مجموع «حرف جرّ + اسم»، جازّ و مجرور گفته می‌شود. فی المدرّسة: جازّ و مجرور / إلى البيت: مجرور به حرف جرّ و مجرور به کسره

اعراب نقش	المحل الإعرابي	علامت اعراب	مثال
مرفوع	مبتدا - خبر - فاعل - نائب فاعل - صفت	« هـ ، أ ، و »	المؤمن / مؤمن / مؤمنان / مؤمنون
منصوب	مفعول - صفت	« هـ ، ي ، ي »	المؤمن / مؤمناً / مؤمنين / مؤمنين
مجرور	مجرور به حرف جر - مضاف اليه - صفت	« هـ ، ي ، ي »	المؤمن / مؤمن / مؤمنين / مؤمنين

بررسی دقیق تر:

(۱) نکته بسیار مهم در تعیین محل اعرابی:

در زبان عربی هر کلمه، یک نقش دارد و هر نقش، برای یک کلمه است.

نمی توان دو کلمه را با هم «خبر» یا «مبتدا» بدانیم و از طرفی یک کلمه نمی تواند هم «مبتدا» و هم «فاعل» باشد.

(۲) مبتدا و خبر مختص جمله اسمیه است.

(۳) فاعل و مفعول وابسته به فعل هستند. اگر در جمله ای فعل نداشته باشیم، قطعاً فاعل و مفعول در آن جمله وجود ندارد.

(۴) نقش های صفت، مضاف الیه و جارومجرور مشترک بین جمله اسمیه و فعلیه هستند.

۱	الف) الخطأ (۰/۲۵) ب) الخطأ (۰/۲۵) ج) الخطأ (۰/۲۵) د) الخطأ (۰/۲۵) ترجمه عبارت ها: الف) ملاقه قطعه ای پارچه است که زیر تخت گذاشته می شود. ب) عرب ها کلمات وارد شده را مطابق اصل آن تلفظ می کنند. ج) در زبان عربی کلمات عربی شده دارای ریشه فارسی وجود ندارد. د) دکتر تونجی کتابی را نگاشت که کلمات فارسی عربی نشده را در بردارد.	۱۵
۰/۵	الف) الجسر أو البيت (يَقَعُ فَوْقَ النَّهْرِ) (۰/۵) (پل یا خانه بالای رود قرار دارد)	۱۶
۲۰	موفق باشید.	